

۱- با استفاده از اینترنت و با کمک دبیر درباره یکی از مفاهیم روان‌شناسی (مثلاً حل مسئله یا سبک‌های تصمیم‌گیری) یک آزمون پیدا کنید.

« پاسخ »

پاسخ به عهده دانش‌آموز

۲- با کمک یک دوربین ساده، واکنش‌های هیجانی تماشاگران مسابقه ورزشی دو تیم پرترفدار را ثبت کنید. بعد از ثبت دقیق آن‌ها سعی کنید نحوه ابراز هیجان‌ها و واکنش‌های عاطفی آن‌ها را تحلیل نمایید. از نحوه‌ی واکنش‌های هیجانی تماشاچیان چند اصل اساسی را استنباط کنید.

« پاسخ »

جلوه‌های چهره‌ای، حالت‌های اندام و حرکت‌های بیانگر، و آهنگ صدا همراه با خشم، لذت، شادی، غم، ترس و هیجان‌های دیگر تغییر می‌کنند.

۳- همه اعضای بدن مفید و مهم هستند، اما سیستم مغزی اهمیت مضاعفی دارد. چرا آن‌گونه که مواظب اندام‌های دیگر بدن هم‌چون مو و ناخن هستیم، به فکر مواظبت از مغز نیستیم؟ با راهنمایی دبیر محترمتان آمار تصادفات رانندگی و افرادی که به دلیل تصادف سر آن‌ها آسیب دیده است را استخراج کنید. سعی کنید برای کاهش این آسیب‌ها اقدام‌های پیشگیرانه‌ای ارائه دهید.

« پاسخ »

زیرا این امر توسط جامعه بسیار محکمی که آفریدگار مهربان آفریده است انجام می‌گیرد. برای پیشگیری از تصادف مجهز کردن تمامی جاده‌های کشور به دوربین‌های ثبت تخلف و جریمه نمودن افراد متخلف را پیشنهاد می‌دهیم.

۴- با استفاده از اینترنت، با کلیدواژه «پرتولیدترین محققان علوم انسانی کشور» را جستجو کنید و فعالیت‌های علمی آن‌ها را مورد توجه قرار دهید، چه تعدادی از این محققان در حوزه روان‌شناسی فعالیت داشته‌اند؟

« پاسخ »

دکتر عادل آذر و دکتر محمدعلی بشارت به عنوان پرتولیدترین محققان علوم انسانی کشور معرفی شدند.

۵- موقعیت زیر را مطالعه و نوع پردازش آن‌را مشخص کنید.
سارا ۵ ساله و سپیده ۱۷ ساله با هم خواهرند و به همراه مادرشان برای خرید لباس به فروشگاه رفته‌اند. سارا با دیدن لباس قرمزی بر خرید آن اصرار دارد. بر خلاف سارا، سپید لباس را از نظر نرمی، کیفیت، دوام و قیمت بررسی می‌کند و سپس تصمیم به خرید می‌گیرد. کدام تصمیم‌گیری کارآمدتر است؟ چرا؟

« پاسخ »

تصمیم سپیده - زیرا به باطن لباس اهمیت داده است. پردازش سپیده مفهومی است.

۶- با توجه به مراحل شکل‌گیری شناخت، تفکر به چه چیزی نیاز دارد؟ آیا فردی که حافظه قوی دارد، متفکر است؟

« پاسخ »

استدلال، قضاوت، حل مسئله، تصمیم‌گیری
خیر - زیرا ممکن است از هیچ‌یک از مراحل بالا بهره نبرد.

۷- به مثال‌های زیر توجه کنید و بگویید کدام‌یک از آن‌ها به صورت مستقیم (رفتار) و غیرمستقیم (شناخت) قابل مشاهده است:

- حسین با دیدن دوستش به سمت او می‌رود.
- فاطمه، با نگاه به آینده، به رشته تحصیلی دانشگاهی‌اش می‌اندیشد.
- کودکان حرکت مادران را با چشم ردیابی می‌کنند.
- تصاویر زیبای معابر شهری، احساس خوشایندی به شهروندان می‌دهد.

« پاسخ »

(۱) مستقیم (۲) غیرمستقیم (۳) مستقیم (۴) غیرمستقیم

۸- سعی کنید، با کمک دوستان خودتان، همانند مثال زیر مسئله‌ای را طرح و با استفاده از روش علمی، بهترین پاسخ (فرضیه) به آن مسئله را بررسی کنید. مثال:

- مهم‌ترین علت افزایش دمای کره زمین چیست؟ (مسئله)
گازهای گلخانه‌ای باعث افزایش دمای کره زمین شده است. (فرضیه)
- (مسئله) .....
  - (فرضیه) .....

« پاسخ »

مسئله: چگونگی پدید آمدن آموزش فنی - حرفه‌ای در ایران؟
فرضیه: گسترش علم و صنعت موجب رواج سرمایه‌داری شد.

۹- مریم در یکی از کتاب‌های درسی با این مفهوم مهم مواجه شده است که «جهان دارای نظم است». او برای فهم این جمله مدتی است یکی از کتاب‌های شگفت‌انگیز درباره کهکشان‌ها و منظومه شمسی را مطالعه می‌کند. بعد از مطالعه به این نتیجه رسیده است که امکان ندارد اجزای منظومه شمسی بدون قاعده در فضا قرار گیرند. مریم با استفاده از کدام‌یک از منابع شناخت به دانش جدید رسیده است؟

« پاسخ »

شیوه خردگرایانه

۱۰- چرا پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های روان‌شناختی دشوارتر از مفاهیم فیزیکی است؟

« پاسخ »

زیرا موضوعی که توصیف و تبیین روشن‌تری داشته باشد، آسان‌تر است.

- ۱۱- به مثال‌های زیر توجه کنید و بگویید تبیین کدام یک آسان‌تر است؟ چرا؟
(۱) گرما باعث انبساط فلز می‌شود.
(۲) امید به آینده، انگیزه پیشرفت را افزایش می‌دهد.

« پاسخ »

جمله‌ی ۱، زیرا ثابت شده می‌باشد و با واژه‌های آسان‌تری بیان شده است.

- ۱۲- در گروه‌های دو نفره به این دو جمله توجه کنید و بگویید کدام، توصیف و کدام تبیین است؟ چرا؟
(۱) حافظه یعنی قدرت یادآوری و بازشناسی خاطرات گذشته.
(۲) تکرار به موقع خاطرات موجب تحکیم حافظه می‌شود.

« پاسخ »

جمله ۱ توصیف است - زیرا حافظه را وصف نموده است.

جمله ۲ تبیین است - زیرا یک موضوع را بررسی کرده است.

- ۱۳- به نظر شما بین مسئله، فرضیه، قانون و نظریه علمی چه ارتباطی وجود دارد؟ به صورت گروهی بحث کنید و نتیجه را به کلاس گزارش دهید.

« پاسخ »

نظریه عبارت است از الگو و قانون مؤثر در تجرید، تلخیص، ترکیب، تلفیق، طبقه‌بندی و تحلیل اطلاعات پژوهشی برای تکوین رشته‌های علمی یا حل مشکل معینی و یا نظریه حرف یک دسته قوانین یا روابط علت و معلولی است. فرضیه حدس بخردانه‌ای درباره رابطه دو یا چند متغیر است. قانون علمی یک اصل نظری است که از واقعیت‌های خاصی استنتاج شده و قابل اعمال به گروهی معین یا طبقه‌ای از پدیده‌ها است، که به وسیله گزاره‌ای که مبین رابطه علیت ما بین دو پدیده است، بیان می‌شود. مسئله بروز و بیان یک مشکل است. با این وجود برای بررسی یک موضوع باید از هریک از این مراحل عبور کرد.

- ۱۴- با تأمل و اندیشه در رفتار خود و دیگران، با کمک دوستانتان به چند نمونه از باورهای غیرعلمی اشاره کنید؛ مانند:
- عدد ۱۳ نحس است.
  - افراد با گوش بزرگ‌تر هوش بالاتری دارند.
  - مصرف یک بار مواد، اعتیاد نمی‌آورد.

« پاسخ »

- (۱) وارد شدن پرنده در خانه‌ای، نشانه‌ی مرگ است.
(۲) اگر کسی شیئی را که تصویرش در آن است مخدوش کند، هفت سال بدبختی می‌آورد.
(۳) بعضی از دریانوردان اعتقاد دارند که خال کوبی کردن بدن، آن‌ها را در برابر خطرهای دریا حفظ می‌کند.
(۴) اگر زنبور در خانه‌ای وارد شد، به این معنی است که به زودی مهمان برای آن خانه می‌آید.

۱۵- فرض کنید در یک همایش علمی، هزار نفر از باتجربه‌ترین جراحان مغز و اعصاب دنیا، قصد گزینش ده نفر از بهترین جراحان را دارند. در این همایش هریک از آنها تجربه و دانش خود را به دیگر همکاران عرضه می‌کند. در نهایت، بعد از مباحثه و مناظره فراوان، ده نفر برتر انتخاب می‌شوند. به نظر شما اگر دلایل موفقیت این ده نفر را از آنها پرسیم به چه میزان فقط به دانش پزشکی خودشان اشاره می‌کنند؟ آیا برتری و پیشرفت آنها فقط به دانش تخصصی‌شان مربوط است؟ پاسخ‌های خود را با پاسخ دیگر همکلاسی‌ها مقایسه کنید.

« پاسخ »

خیر - روان‌شناسی علمی گسترده‌تر از آن است که فکرش را می‌کنیم و فرد روان‌شناس باید مردمی و دارای روابط عمومی خوبی باشد و بتواند با دیگران به بهترین وجه ممکن ارتباط و تعامل برقرار کند.

۱۶- درباره‌ی علم روان‌شناسی چه سوالاتی در ذهن شما مطرح است؟ چند نمونه از این سوالات را ذکر کنید.

« پاسخ »

- ۱) یک روان‌شناس چگونه با کودکان استثنایی رفتار می‌کند؟
- ۲) چگونه روان‌شناسی بر زندگی ما تأثیر می‌گذارد؟
- ۳) روان‌شناسان چگونه مغز را تسکین می‌بخشند؟

۱۷- به ترتیب ..... مبتنی بر درک درونی است و در ..... از روش‌های تجربی استفاده می‌شود.

- ۱) روش شهودی - روش خردگرایانه
- ۲) روش شهودی - روش علمی
- ۳) روش خردگرایانه - استناد به نظر صاحب‌نظران
- ۴) روش شهودی - استناد به نظر صاحب‌نظران

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شیوه شهودی مبتنی بر درک درونی است اما روش علمی براساس روش‌های تجربی است که به صورت عینی و قابل تکرار انجام می‌شود.

۱۸- «کسب اطلاعات از افراد متخصص و باتجربه» و «استفاده از روش معینی از منطق برای پی بردن به حقیقت چیزی»

به ترتیب، اشاره به کدام منبع شناخت دارد؟

- ۱) شیوه‌ی خردگرایانه - روش علمی
- ۲) روش علمی - شهودی
- ۳) استناد به نظر صاحب‌نظران - خردگرایانه
- ۴) استناد به نظر صاحب‌نظران - روش علمی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کسب اطلاعات از افراد متخصص و باتجربه اشاره به استفاده از نظر صاحب‌نظران دارد و استفاده از روش معینی از منطق برای پی بردن به حقیقت چیزی، اشاره به روش خردگرایانه دارد.

- ۱۹- به ترتیب در گزاره‌ی «چرا تکرار به موقع خاطرات موجب تحکیم حافظه می‌شود؟» کدام هدف روان‌شناسی دشوارتر است؟ به چه علت؟ و موفقیت در رسیدن به کنترل و پیش‌بینی آن، به چه عاملی بستگی دارد؟
- ۱) تبیین - تابع علت‌های زیاد بودن - چگونگی توصیف و تبیین پدیده‌های مورد مطالعه
  - ۲) پیش‌بینی - داشتن عوامل متعددی که به راحتی قابل کنترل نیستند - نداشتن پیش‌داوری شخصی
  - ۳) پیش‌بینی - تحت تأثیر علت‌های زیاد بودن - چگونگی توصیف و تبیین پدیده‌های مورد مطالعه
  - ۴) تبیین - داشتن عوامل متعددی که به راحتی قابل تبیین نیستند - نداشتن پیش‌داوری شخصی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تبیین این‌که چرا تداعی به موقع خاطرات، موجب تحکیم حافظه می‌شود، به مراتب دشوارتر از پیش‌بینی پدیده‌های مربوط به علم فیزیک یا سایر علم مانند آن است، چون تحت تأثیر عوامل متعددی است که به راحتی نمی‌توان آن‌ها را تبیین کرد. هر موضوع مورد مطالعه که توصیف و تبیین روشن‌تری داشته باشد، پیش‌بینی و کنترل آن آسان‌تر خواهد بود. موفقیت در رسیدن به «پیش‌بینی و کنترل»، به چگونگی توصیف و تبیین پدیده مورد مطالعه بستگی دارد.

- ۲۰- پیش‌بینی و کنترل کدام‌یک از موضوعات زیر آسان‌تر است؟
- ۱) امید به آینده، انگیزه پیشرفت را افزایش می‌دهد.
  - ۲) مرور خاطرات باعث تحکیم حافظه می‌شود.
  - ۳) امید به زندگی رابطه‌ی معکوس با میزان افسردگی دارد.
  - ۴) به ازای افزایش ارتفاع، دما کاهش خواهد یافت.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. لازمه‌ی موفقیت در امر پیش‌بینی و کنترل به چگونگی توصیف و تبیین پدیده‌ی مورد مطالعه بستگی دارد و از آنجایی که روان‌شناسی در مقایسه با سایر علوم تجربی، در توصیف و تبیین پدیده‌ها با دشواری‌های زیادی روبه‌رو است به سهولت سایر علوم نمی‌تواند، پیش‌بینی و کنترل کند.

- ۲۱- در ارتباط با این جمله که پرخاشگری کودکان بر اثر تماشای فیلم‌های خشونت‌آمیز است؛ کدام گزینه اشتباه است؟
- ۱) پیش‌بینی پرخاشگری کودکان با تماشای فیلم‌های خشونت‌آمیز می‌توان بدون دشواری صورت بگیرد.
  - ۲) دلایل پرخاشگری کودکان متعدد هستند؛ بنابراین تبیین آن دشوار است.
  - ۳) پدیده پرخاشگری هر چه قابل پیش‌بینی باشد، بهتر قابل کنترل است.
  - ۴) پیش‌بینی و کنترل پرخاشگری کودکان مشروط به توصیف و تبیین دقیق است.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پیش‌بینی پرخاشگری کودکان با تماشای فیلم‌های خشونت‌آمیز بسیار دشوار است چون دقیقاً باید تأثیر عوامل دیگر بر ایجاد پرخاشگری را بشناسیم.

۲۲- کدام گزینه در رابطه با نظریه‌ها صحیح است؟

- ۱) مجموعه‌ای از قوانین علمی، اصول علمی را تشکیل می‌دهد.
- ۲) نظریه‌ها در صورت تأیید تجربی به اصل یا قانون تبدیل می‌شوند.
- ۳) واژه‌ی بیان‌های علمی صرفاً به فرضیه‌های علمی انسان اشاره می‌کند.
- ۴) در روان‌شناسی برخی نظریه‌ها پشتوانه‌ی تجربی قوی ندارند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:

- گزینه ۱: مجموعه‌ای از قوانین علمی، نظریه را تشکیل می‌دهد.
- گزینه ۲: فرضیه‌ها، در صورت تأیید تجربی به اصل یا قانون تبدیل می‌شوند.
- گزینه ۳: واژه‌ی بیان‌های علمی به مفاهیم علمی مختلف اشاره می‌کند.

۲۳- در قلمرو علم روان‌شناسی چه پاسخ‌هایی از اعتبار و ارزش بالاتری برخوردار است؟

- ۱) پاسخ‌هایی که مورد تأیید عموم قرار می‌گیرد.
- ۲) پاسخ‌هایی که باعث افزایش دانش انسان‌ها شود.
- ۳) پاسخ‌هایی که با روش علمی قابلیت بررسی صحت آن امکان‌پذیر می‌شود.
- ۴) پاسخ‌هایی که تبعیت دیگران را می‌طلبد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در علم روان‌شناسی، پاسخ‌هایی که با روش علمی قابلیت بررسی صحت آن امکان‌پذیر باشد از ارزش و اعتبار بالایی برخوردار است.

۲۴- با توجه به متن زیر به ترتیب تشخیص دهید که عبارت‌های مشخص شده به کدام یک از گزاره‌های چهارگانه‌ی علمی اشاره دارد؟ «دانشمندی با توجه به مطالعات و تجربه‌های قبلی خود در پاسخ به این سؤال که آیا توجه به یک موضوع خاص ما را از توجه به سایر محرک‌ها باز می‌دارد؟ بیان می‌کند: خیر، توجه به یک موضوع خاص مانع از پردازش سایر متغیرها نمی‌شود. و پس از تأیید تجربی پاسخ خود از طریق آزمایش و تجربه‌های علمی به این نتیجه می‌رسد که، توجه به یک موضوع خاص، پردازش سایر متغیرها را با مشکل مواجه نمی‌کند.»

- ۱) مسئله - نظریه   ۲) نظریه - فرضیه   ۳) مسئله، فرضیه   ۴) فرضیه - قانون یا اصل

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پاسخ‌های خردمندان و سنجیده‌ای که به مسئله‌های علمی می‌دهند، فرضیه نام دارد. فرضیه‌ها با توجه به دانش تجربه‌ی دانشمندان و پیشینیان آن‌ها مطرح می‌شود. این فرضیه‌ها، در صورت تأیید تجربی به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند.

- ۲۵- با توجه به این که نظریه از دو سطح تشکیل شده است، کدام گزینه صحیح است؟
- ۱) سطح ظاهری ک نظریه ساختار شکلی آن است - سطح تجربی نحوه نگارش آن است.
  - ۲) سطح تجربی قابل تجربه بودن نظریه را بررسی می نماید - سطح ظاهری، پژوهش پذیر بودن را ممکن می سازد.
  - ۳) سطح تجربی قابل تجربه بودن و پژوهش پذیری را بیان می کند - سطح ظاهری، ساختار شکلی و نحوه نگارش آن است.
  - ۴) سطح ظاهری نحوه نگارش است - سطح تجربی ساختار ظاهری را مشخص می نماید.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نظریه ها دارای دو سطح ظاهری و تجربی هستند و منظور از سطح ظاهری یک نظریه، ساختار شکلی و نحوه نگارش آن است و منظور از سطح تجربی، تجربه پذیری و پژوهش پذیری آن است.

۲۶- به ترتیب هریک از موارد مشخص شده در متن زیر، به کدام یک از مراحل شناخت مربوط می شود؟

«محمد با پدر خود به یک روستا سفر می کند، او در روستا گل های رنگارنگ زیادی را می بیند اما به گل های زرد رنگ علاقه بیش تری نشان می دهد. او این منظره را به ذهن می سپارد و این خاطره سال ها در یاد او می ماند. هر بار با تداعی آن گل ها زمزمه می کند که ای کاش نظیر این گل ها را در باغچه ی خانه ی خود داشتیم اما افسوس که به دلیل آلودگی هوا در شهر این امکان وجود ندارد.»

۲) احساس - تفکر - حافظه

۱) ادراک - توجه - احساس

۴) توجه - حافظه - تفکر

۳) حافظه - احساس - ادراک

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. محیط ما مملو از محرک های مختلفی است. این محرک ها گیرنده های حسی هم چون گوش، چشم و ... را تحریک می کنند. به کمک توجه، یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می کنیم؛ سپس محرک انتخاب شده را مورد تعبیر و تفسیر قرار می دهیم. به فرایند تفسیر محرک های انتخابی «ادراک» گفته می شود. در مرحله بعد، تفسیرهای خودمان را در محفظه ای نگه داری می کنیم که به این مخزن، «حافظه» می گویند. قسمت اول، نشان دادن علاقه، دلالت بر توجه دارد. قسمت دوم مشخص شده اشاره به محفظه ی نگه داری یعنی حافظه دارد. قسمت سوم به این مسئله برمی گردد که اندیشمندان تمایل ندارند همانند لوح فشرده حاوی اطلاعات خام باشند، بلکه سعی می کنند از اطلاعات موجود در حافظه استنباط های زیادی داشته باشند، به عبارت دیگر، در صدد می باشند با بازنمایی آن چه در حافظه است به مراتب بالاتر شناخت دست یابند و این فرایند بازنمایی اطلاعات موجود در حافظه، تفکر نام دارد. بنابراین، این که محمد استدلال می کند که به دلیل آلودگی هوا، گل ها در شهر آن ها نمی رویند مربوط به مرحله ی تفکر است.

۲۷- هر یک از گزاره‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- الف) هر متغیر باید به طور دقیق و عینی بیان شود.
ب) یافته‌های به دست آمده از روش علمی، خصوصی و شخصی نیست.
ج) دانشمند به دنبال ابهام‌زدایی و روشن‌سازی است.
۱) تعریف عملیاتی - آزمون سازگاری - تعریف عملیاتی
۲) موقعیت نامعین - تکرارپذیری - تعریف عملیاتی
۳) تعریف عملیاتی - تکرارپذیری - موقعیت نامعین
۴) موقعیت نامعین - آزمون سازگاری - موقعیت نامعین

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) تعریف عملیاتی

ب) تکرارپذیری

ج) موقعیت نامعین

۲۸- به ترتیب کدام گزینه تکمیل‌کننده عبارات زیر می‌باشد؟

- الف) جامع‌ترین تعریف روان‌شناسی عبارت است از .....
ب) ..... را به واسطه نتایجی که دربر دارند استنباط می‌کنیم.
ج) گذشت زمان و پیشرفت دانش، باعث تغییر اطلاعات ما می‌شود؛ در نتیجه .....
د) تمرکز دانش‌آموزان مقطع یازدهم انسانی بر روی سؤال‌های روان‌شناسی، نمونه‌ای از ..... آنان می‌باشد.
۱) علم مطالعه‌ی رفتار و فرایندهای ذهنی - رفتارهای غیرمستقیم - از پدیده‌ها فهم دقیق‌تری خواهیم داشت - رفتار
۲) علم مطالعه‌ی رفتار و فرایندهای ذهنی - فرایندهای ذهنی - از پدیده‌ها فهم دقیق‌تری خواهیم داشت - شناخت
۳) علم مطالعه‌ی رفتارهای قابل مشاهده و غیرقابل مشاهده - فرایندهای ذهنی - دانشمندان مجبورند از زوایای گوناگون به پدیده‌های جهان نگاه کنند - شناخت
۴) علم مطالعه‌ی رفتارهای قابل مشاهده و غیرقابل مشاهده - رفتارهای غیرمستقیم - دانشمندان مجبورند از زوایای گوناگون به پدیده‌های جهان نگاه کنند - رفتار

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) علم مطالعه‌ی رفتار و فرایندهای ذهنی (شناخت)

ب) فرایندهای ذهنی

ج) از پدیده‌ها فهم دقیق‌تری خواهیم داشت.

د) شناخت

- ۲۹- کدام گزینه در رابطه با روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی نادرست است؟
- (۱) برخی از محققان در محیط آزمایشگاهی به مشاهده‌ی رفتار موردنظر می‌پردازند.
  - (۲) در پرسش‌نامه‌ها محقق از خود فرد درباره‌ی رفتار یا افکار خاص او می‌پرسد.
  - (۳) در مراحل اولیه‌ی پژوهش، بررسی آزمایشگاهی صورت می‌گیرد.
  - (۴) مصاحبه، برخلاف گفت‌وگوی معمولی، هدفمند و سازمان‌یافته است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در مراحل اولیه پژوهش، بررسی آزمایشگاهی امکان‌پذیر نیست.

۳۰- چند مورد از عبارات زیر نادرست است؟

- (الف) مواجهه‌ی دانشمند با مسئله برخلاف فرد عادی منظم و قاعده‌مند است.
  - (ب) تعریف عملیاتی باعث سهولت اندازه‌گیری می‌شود.
  - (ج) در اندازه‌گیری، همه‌ی افراد با مطالعه‌ی تعریف متغیر به برداشتی یکسان یا تقریباً یکسانی می‌رسند.
  - (د) دانشمند با جست‌وجو، موقعیت ناشناخته را خلق می‌کند.
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات غلط:

- (ج) در تعریف عملیاتی همه‌ی افراد با مطالعه‌ی تعریف متغیر موردنظر، به برداشت یکسان یا تقریباً یکسانی می‌رسند.
- (د) دانشمند با طرح مسئله، موقعیت ناشناخته را خلق می‌کند.

۳۱- کدام گزینه، دربرگیرنده‌ی گزاره‌ی نادرستی است؟

- (۱) استفاده از روش علمی تاکنون نتوانسته است به همه‌ی پرسش‌های بشر امروز پاسخ دهد.
- (۲) دلیل اصلی وجود تعاریف مختلف در روان‌شناسی، رعایت مسائل اخلاقی و پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان است.
- (۳) اندیشمندان با بازنمایی آنچه در حافظه است به مراتب بالاتر شناخت دست می‌یابند.
- (۴) تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش مفهومی کارآمدتر از تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش ادراکی است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دلیل اصلی وجود تعاریف مختلف در روان‌شناسی، گذر زمان و پیشرفت دانش از یک سو و زاویه نگاه دانشمند از سوی دیگر است.

۳۲- با توجه به سلسله مراتب تعریف شناخت، به ترتیب هریک از موارد زیر مرتبط با کدام مرحله‌ی شناخت مرتبط است؟

- الف) تعبیر محرک‌های انتخابی
ب) استنباط از اطلاعات موجود در حافظه
پ) انتخاب محرک‌های احساس شده
ت) این مرحله شامل حل مسئله و تصمیم‌گیری است.
- ۱) ادراک، ادراک، احساس، تفکر
۲) توجه، ادراک، احساس، توجه
۳) ادراک، تفکر، توجه، تفکر
۴) توجه، تفکر، ادراک، تفکر

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- الف) به فرایند تفسیر و تعبیر محرک‌های انتخابی، «ادراک» گفته می‌شود.
ب) استنباط از اطلاعات موجود در محفظه (حافظه) و بازنمایی آنچه در حافظه است مربوط به «تفکر» است.
پ) به کمک «توجه» یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم.
ت) «تفکر» شامل استدلال، قضاوت، حل مسئله و تصمیم‌گیری است.

۳۳- کدام گزینه به ترتیب پاسخ صحیح سوالات زیر است؟

- الف) در رابطه با شناخت، کدام مورد نادرس است؟
ب) در جشن تولد کوثر، مادرش به او دستبند طلا و پدرش به او یک خرس عروسکی بزرگ هدیه داد. تمایل بیشتر کوثر به دستبند طلا نشان‌دهنده‌ی وجود کدام نوع پردازش در او می‌باشد؟
۱) الف) با توجه به سلسله مراتب شناخت، مرحله‌ی توجه بعد از ادراک قرار دارد - ب) مفهومی
۲) الف) هرچه از شناخت پایه به سوی شناخت عالی پیش می‌رویم، عمل فهم پیچیده‌تر می‌شود - ب) ادراکی
۳) الف) پردازش به معنای دریافت و فهم بیشتر است و هم‌ی انسان‌ها در عمل پردازش به یک شیوه‌ی یکسان عمل می‌کنند - ب) ادراکی
۴) الف) متخصصان به فرایندهای توجه، ادراک و حافظه شناخت پایه می‌گویند و روان‌شناسی نوین، در تبیین موضوعات مورد مطالعه، با واژه‌ی «شناخت» بسیار سروکار دارد - ب) مفهومی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- الف) با توجه به سلسله مراتب شناخت، مرحله‌ی توجه بعد از احساس قرار دارد.
ب) نوع پردازش کوثر مفهومی است. زیرا علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی نیز قرار دارد.

- ۳۴- به ترتیب هریک از عبارات‌های زیر مربوط به کدام یک از روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی است؟
- این روش باید همراه با ثبت دقیق و به دور از پیش‌داوری شخصی باشد.
  - از نتایج این روش باید با احتیاط استفاده کرد.
  - ساخت این روش بسیار دشوار است و فرایندهای پیچیده‌ای را طی می‌کند.
- (۱) مشاهده - مصاحبه - پرسش‌نامه
(۲) مصاحبه - مصاحبه - پرسش‌نامه
(۳) مصاحبه - پرسش‌نامه - آزمون‌ها
(۴) مشاهده - پرسش‌نامه - آزمون‌ها

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- مشاهده باید همراه با ثبت دقیق و به دور از پیش‌داوری شخصی باشد.
  - از نتایج پرسش‌نامه‌ها باید با احتیاط استفاده کرد.
  - ساخت آزمون‌ها بسیار دشوار است و فرایندهای پیچیده‌ای را طی می‌کند.

- ۳۵- صحیح یا غلط بودن گزاره‌های زیر، در کدام گزینه به ترتیب مشخص شده است؟
- (الف) در همه‌پرسی‌ها معمولاً از مصاحبه بدون ساختار استفاده می‌کنند.
(ب) آزمون‌ها در دفعات متعدد اجرا باید نمره‌های متفاوتی به ما بدهند.
(پ) مصاحبه ساختار یافته بر پرسش‌نامه ترجیح دارد.
(ت) در مصاحبه محقق بعد از شنیدن پاسخ سؤال قبلی، پرسش بعدی را سازمان می‌دهد.
- (۱) غ - ص - غ - ص (۲) ص - غ - ص - غ (۳) غ - غ - ص - ص (۴) ص - غ - ص - ص

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات‌های غلط:
- (الف) در همه‌پرسی‌ها معمولاً از مصاحبه‌ی ساختاریافته استفاده می‌کنند.
(ب) آزمون‌ها در دفعات متعدد اجرا باید نمره‌ی یکسان یا تقریباً یکسانی به ما بدهند.

- ۳۶- به ترتیب کدام یک از گزینه‌های زیر بیان‌گر رفتار و شناخت می‌باشد؟
- (۱) خوابیدن دسته‌جمعی نهنگ‌ها در اقیانوس - تجزیه و تحلیل ذهنی سوالات کنکور سراسری
(۲) ارائه‌ی پاسخ درست به سوالات معلم - مهاجرت دسته‌جمعی پرندگان به قطب جنوب
(۳) تفسیر اطلاعات دریافتی از رسانه‌های جمعی در ذهن - لانه‌سازی مورچه‌ها در فصل گرما
(۴) گوش دادن و توجه کردن به مباحث درس فلسفه - تحریر و تفریر مباحث مطرح شده در کلاس منطق

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جامع‌ترین تعریف روان‌شناسی، عبارت است از: «علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی یا همان شناخت». به هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار، رفتار گفته می‌شود. اما فرایندهای ذهنی، رفتارهایی هستند که به صورت مستقیم نمی‌توانیم آن‌ها را مشاهده کنیم. تجزیه و تحلیل سوالات کنکور در ذهن، نمونه‌ای از رفتار غیرقابل مشاهده‌ی مستقیم است که از آن تحت عنوان فرایند ذهنی یا شناخت یاد می‌شود. «خوابیدن دسته‌جمعی نهنگ‌ها در اقیانوس» یک رفتار قابل مشاهده است.

۳۷- پژوهشگری در جریان پژوهش علمی خود گزاره‌های زیر را تولید کرد، مجموعه منسجم آن‌ها بیانگر کدام گزینه است؟
«رابطه سبک زندگی با انگیزه دانشجویان برای پیشرفت تحصیلی چگونه است؟»، «با بهبود سبک زندگی دانشجویان، انگیزه آنان برای پیشرفت تحصیلی بالا می‌رود»، «چرا با بهبود سبک زندگی دانشجویان، انگیزه آنان برای پیشرفت تحصیلی بالا می‌رود؟»

(۲) رابطه دوسویه بین مسئله و فرضیه
(۴) سلسله مراتب گزاره‌های علمی

(۱) مثال یک پژوهش علمی
(۳) جایگاه فرضیه در روش علمی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رابطه فرضیه و مسئله یک رابطه دوسویه است، فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ به یک سؤال بیابند، باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند.

۳۸- چند مورد از عبارات زیر صحیح‌اند؟

الف) استناد به نظر صاحب‌نظران در میان عرفا فراوان دیده می‌شود.

ب) موضع صحیح در قبال منابع کسب شناختی که به آن‌ها احاطه نداریم، «نمی‌دانم» است.

ج) پی‌بردن به وجود خالق براساس نظریه بطلان تسلسل علل، مصداقی از استفاده از شیوه‌های مبتنی بر سیر و سلوک است.

د) سهولت اندازه‌گیری از نتایج تعریف عملیاتی در متغیرها است.

(۴) سه

(۳) چهار

(۲) یک

(۱) دو

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. موارد نادرست:

الف) عرفا بیشتر از شیوه‌های شهودی استفاده می‌کنند.

ج) این مورد مصداق کسب شناخت از طریق شیوه خردگرایانه است.

۳۹- کدام عبارت مربوط به روش مشاهده است؟

(۱) در محیط آزمایشگاهی امکان‌پذیر نیست.

(۲) می‌توان آن را با استفاده از فیلم‌برداری تسهیل کرد.

(۳) استفاده از این روش باید به همراه سایر روش‌ها باشد.

(۴) بیش از هر روش دیگری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیلم‌برداری می‌تواند به عنوان یک تکنولوژی، کمک حال مشاهده‌گران باشد، با توجه به اینکه امکان مخفی کردن دوربین هست، در این صورت، مشاهده باعث نخواهد شد رفتار طبیعی آزمودنی‌ها از دست برود. (البته مخفی‌کاری در پژوهش باید براساس اصول اخلاقی انجام شود و همیشه مجاز نیست.)

- ۴۰- در کدام یک از گزینه‌ها، ضمن اشاره به هر دو سطح شناخت، ترتیب مراحل آن نیز حفظ شده است؟
- ۱) امیر هنگام راه رفتن در جنگل صدایی شنید و متوجه شد که یک حیوان وحشی در آن اطراف است. بعدها خاطره آن را برای خانواده‌اش تعریف کرد.
  - ۲) سیما هنگام راه رفتن در جنگل متوجه شد یک گراز در آن اطراف است. بعدها با مرور این خاطره با خود گفت که چون امکان چنین خطراتی هست باید با احتیاط بیشتری به جنگل بروم.
  - ۳) علی هنگام راه رفتن در جنگل صدایی شنید و متوجه شد که یک حیوان وحشی در آن اطراف است. بعدها هنگامی که قصد داشت این خاطره را برای خانواده‌اش تعریف کند، به درستی آن را به یاد نیاورد.
  - ۴) محمد هنگام راه رفتن در جنگل با دیدن یک خرگوش متوجه شد که دروبین عکاسی‌اش را همراه خود نیاورده است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سیما هنگام راه رفتن در جنگل متوجه شد یک گراز در آن اطراف است، (ادراک) بعدها با مرور این خاطره (حافظه)، با خود گفت که چون امکان چنین خطراتی هست باید با احتیاط بیشتری به جنگل بروم. (استدلال)

- ۴۱- «استفاده از بازیگران مشهور و تیتراژ مناسب» و «استفاده از فیلم‌نامه قوی» به ترتیب به منظور تأثیرگذاری بر مخاطبانی است که با پردازش ..... و ..... به انتخاب فیلم می‌پردازند.

۱) ادراکی - مفهومی   ۲) ادراکی - ادراکی   ۳) مفهومی - مفهومی   ۴) مفهومی - ادراکی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پردازش ادراکی مبتنی بر ویژگی‌های ظاهری یک پدیده است، مانند انتخاب فیلمی که از نظر ظاهری ویژگی‌های قابل توجهی دارد. پردازش مفهومی با دسترسی به ویژگی‌های مشترک محرک‌های مختلف صورت می‌گیرد، مانند انتخاب فیلم بر مبنای محتوای آن.

- ۴۲- کدام عبارت در مورد اهداف علم روان‌شناسی صحیح نیست؟

- ۱) در روان‌شناسی تجربی، سعی بر مطالعه مهم‌ترین علل بروز پدیده دارد که به هدف «تبیین» مربوط می‌شود.
- ۲) گزاره «نمرات کیفی برای دانش‌آموزان دبستانی، باعث کاهش حفظ کردن طوطی‌وار دروس می‌شود.» نمونه‌ای از تبیین است.
- ۳) مهم‌ترین دلیل دشواری دستیابی به توصیف و تبیین پدیده‌های روان‌شناختی، این است که تحت تأثیر علل زیادی هستند.
- ۴) روان‌شناسان در توصیف پدیده‌ها دقیق‌اند و سعی می‌کنند تحت تأثیر پیش‌داوری‌های شخصی قرار نگیرند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزاره مذکور نوعی «پیش‌بینی» است، نه تبیین.

۴۳- کدام گزینه تعریف جامع‌تری از روان‌شناسی ارائه می‌دهد؟

- (۱) علم مطالعه رفتار و فعالیت‌های قابل مشاهده
(۲) علم مطالعه رفتار و شناخت
(۳) علم مطالعه زندگی روانی، ذهن و هوشیاری
(۴) علم مطالعه رفتار و تجارب انسانی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

جامع‌ترین تعریف روان‌شناسی عبارت است از «علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی (شناخت)»

۴۴- مفاهیم ابهام‌زدایی، جریان و جست‌وجو، به ترتیب مربوط به کدام یک از ارکان تعریف روش علمی هستند؟

- (۱) روشن‌سازی - هدفمندی - هدفمندی
(۲) روشن‌سازی - فرایند - نظام‌دار بودن
(۳) موقعیت نامعین - هدفمندی - نظام‌دار بودن
(۴) موقعیت نامعین - فرایند - هدفمندی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

روش علمی عبارت است از: «فرایند جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین». ابهام‌زدایی و روشن‌سازی، با مفهوم «موقعیت نامعین»، جریان با مفهوم «فرایند» و جست‌وجو با مفهوم «هدفمندی» در این تعریف در ارتباط هستند.

۴۵- علت عدم رشد متعادل نظریات علمی در دو سطح ظاهری و تجربی در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) تداوم نداشتن توجه به بُعد تجربی نظریات
(۲) تأکید بر تجربه‌پذیری و پژوهش‌پذیری نظریات
(۳) عدم امکان بررسی تجربی ساختار برخی نظریات در زمان ارائه
(۴) سنجدیدن نظریات تجربی براساس سودمندی و کاربردی بودن آنها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. همه نظریه‌های علمی در دو سطح ظاهری و تجربی به یک اندازه رشد نکردند، زیرا ساختار ظاهری برخی نظریه‌ها در زمان ارائه، قابل بررسی تجربی نیست.

۴۶- عبارت «افراد عصبانی در خطر امراض قلبی - عروقی قرار دارند» بیانگر چه سطحی از بررسی رفتار انسان است؟

- (۱) کنترل (۲) توصیف (۳) ارزشیابی (۴) تبیین

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت «افراد عصبانی در خطر امراض قلبی - عروقی قرار دارند» نمونه‌ای از توصیف رفتار انسان است. به کمک توصیف به چستی رفتار و فرایندهای روانی می‌پردازیم، ولی برای پی بردن به چرایی پدیده به تبیین نیازمندیم.

- ۴۷- به ترتیب موارد مربوط به هر یک از گزاره‌های زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟
- (الف) این نوع ساختار از نظریه‌ها، در زمان ارائه، قابل بررسی تجربی نیست.
- (ب) سومین مرتبه از سلسله مراتب بیان‌های علمی
- (پ) سطح ظاهری یک نظریه
- (ت) شروع پژوهش‌های دانشمندان
- (۱) ساختار شکلی و نحوه نگارش - نظریه - ظاهری - طرح مسئله
- (۲) ظاهری - اصول یا قوانین - ساختار شکلی و نحوه نگارش - طرح مسئله
- (۳) ظاهری - نظریه - ساختار شکلی و نحوه نگارش - پژوهش‌پذیری و نحوه نگارش
- (۴) ساختار شکلی و ظاهری - طرح مسئله - پژوهش‌پذیری و نحوه نگارش - نظریه

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌ها:
- (الف) ساختار ظاهری برخی نظریه‌ها در زمان ارائه، قابل بررسی تجربی نیست.
- (ب) سومین مرتبه از سلسله مراتب بیان‌های علمی، اصول یا قوانین نام دارد.
- (پ) سطح ظاهری یک نظریه، شامل ساختار شکلی و نحوه نگارش آن است.
- (ت) پژوهش‌های دانشمندان با طرح مسئله شروع می‌شود.

- ۴۸- به ترتیب هر یک از موارد زیر مربوط به کدام هدف علم روان‌شناسی می‌باشد؟
- (الف) در روان‌شناسی تجربی سعی می‌شود چرایی و مهم‌ترین علل بروز پدیده، مطالعه شود.
- (ب) روان‌شناسان در این هدف سعی می‌کنند تحت تأثیر پیش‌داوری شخصی قرار نگیرند.
- (ج) روان‌شناسی، در مقایسه با سایر علوم تجربی، در این اهداف با دشواری‌های زیادی روبه‌روست.
- (۱) تبیین - توصیف - تبیین پدیده‌ها
- (۲) توصیف - تبیین - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها
- (۳) تبیین - تبیین - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها
- (۴) تبیین - تبیین - توصیف و تبیین پدیده‌ها

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- (الف) در تبیین، مهم‌ترین علل بروز پدیده، مطالعه می‌شود.
- (ب) در توصیف، روان‌شناسان باید سعی کنید تحت تأثیر پیش‌داوری شخصی قرار نگیرند.
- (ج) روان‌شناسی، در توصیف و تبیین پدیده‌ها در مقایسه با سایر علوم تجربی، با دشواری‌های زیادی روبه‌رو است.

- ۴۹- کدام گزینه از جمله پرسش‌هایی نیست که در علم روان‌شناسی به آن‌ها می‌پردازیم؟
- (۱) دلیل علاقه افرادی که خلاً عاطفی دارند، به نوشیدنی‌های الکلی چیست؟
- (۲) آیا افرادی که مکرر و بدون دلیل موجه به جراحی زیبایی می‌پردازند، تصور نادرستی از زیبایی دارند؟
- (۳) آیا اضافه کردن سبزیجات به غذای زندانیان، در سلامت دستگاه گوارش آن‌ها تأثیر منفی می‌گذارد؟
- (۴) رفتار متفاوت افراد در جمع‌های مختلف ناشی از چیست؟

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پرسش طرح شده در گزینه «۳» مربوط به علوم تجربی است.

۵۰- به ترتیب کدام گزینه تکمیل کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

الف) دانشمندان با توجه به ..... و ..... خودشان و پیشینیان سعی می کنند پاسخ های خردمندانه ای به مسئله های علمی تحت عنوان ..... بدهند.

ب) ..... با ترکیب اصول و قوانین مختلف به دست می آیند.

ج) آن گونه که ..... و ..... در علوم دیگر سهل و آسان است، در علم روان شناسی نیست.

۱) دانش، تجربه، فرضیه - نظریه ها - پیش بینی، کنترل ۲) دانش، تجربه، نظریه - مسئله ها - توصیف، پیش بینی

۳) مسئله، قوانین، فرضیه - نظریه ها - پیش بینی، کنترل ۴) مسئله، دانش، نظریه - مسئله ها - توصیف، کنترل

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) دانش، تجربه، فرضیه ب) نظریه ها

ج) پیش بینی و کنترل